

Охридъ, 8 декемврий 1943 г.

Брой единственъ

Охридъ, 8 ноемврий 1943 г.

Цена 5 лева

ОХРИДЪ

ИЗДАНИЕ на ОХРИДСКАТА ОБЩОГРАЖДАНСКА ФОНДАЦИЯ „св. КЛИМЕНТЪ ОХРИДСКИ“

ИЛИНДЕНЪ И ОХРИДЪ

Българската държава се създаде въ 679 г. отъ Ханъ Аспарухъ къмъ устието на р. Дунавъ. За стабилизирането ѝ като само стоятелна и независима държава голѣмъ дѣлъ се пада на Охридъ, дето се подвизаваше най-голѣмиятъ българинъ Климентъ Охридски и неговитѣ сподвижници — седмочисленицитѣ Св. Наумъ, Сава, Ангеларий и др.

Великото дѣло на Климента съ своята просвѣтна дейностъ и многобройнитѣ си ученици учители и свещеници тикна напредъ българския народъ въ просвѣтно и стопанско отношение и го постави на подобаваща висота. Дѣлото на тѣзи многобройни дейци презъ всички времена на тъмното робство като неугасимъ факелъ будѣше свѣсть въ народа ни и го запази. Незаличимитѣ паметници къмъ тая епоха и отъ епохата на Самуила ясно опредѣлятъ западната ни граница при синитѣ води на Охридското езеро.

Македонскитѣ българи много

дѣлжатъ на Охридъ въ своитѣ епични борби за свобода и обединение. Илинденъ — това велико дѣло въ новата ни история, е рожба на споменитѣ и духа, съхранявани съ вѣкове отъ поколения на поколения.

Четиридесетъ години ни дѣлжатъ отъ великия подвигъ на македонскитѣ и тракийски българи — Илинденското въстание, което очуди свѣта съ геройскитѣ подвизи на борцитѣ и саможертвата имъ за свободата на Родината.

По своята сила и мощъ, по своето величие — Илинденската епопея е единствена въ историята на освободителнитѣ борби. Споменътъ за Илинденъ и следъ вѣкове ще бѣде все тѣй прѣсенъ и обораващъ и ще буди гордостъ и възторгъ въ бжднитѣ поколения, пжтеводна звезда, която ще сочи пътя, какъ достойно и всеотдайно се служи на родъ и родина. На 2 августъ 1903 г. въ политѣ на Бигла избухна първата бомба и възвести, че денътъ на разплатата е настѣпилъ. Въ дебритѣ на дивния Пиринъ, Бѣлосиѣжния Шаръ, историческата Бѣласица и Странджа единъ зовъ се понесе — „свобода или смъртъ“.

Главното огнище на тази неравна борба

бѣ югозападна Македония. Сигналътъ бѣ даденъ въ героичното Смилево и съ страшна сила се прояви въ Крушево, Костурско, Леринско, Битолско, Прѣспанско, Охридско и Кичевско.

Съ нечути и невиждени подвизи се проявиха и другитѣ революционни окрѣзи: Скопскиятъ, Солунскиятъ, Сѣрскиятъ и Одринскиятъ.

Ето въ какво се изразиха революционнитѣ действия на възстаналия робъ за времето отъ 2 августъ 1903 г. до м. ноемврий:

1. Въ Битолския вилаетъ презъ Илинденското въстание станаха 150 сражения и загинаха 746 възстаници. Ожогарени изцѣло или отчасти 122 села съ 8646 кжши и останали безъ покривъ 51,696 жители. Убити и изклани 1779.

Охридъ и Охридско взе живо участие въ въстанието, което се ръководѣше отъ Христо Узуновъ, Антонъ Кецкаровъ, Наумъ Цвѣтиновъ, Н. Златаревъ, Н. Чакъровъ, Тасе Христовъ, Деянъ Димитровъ, Смиле Войдановъ, Арг. Мариновъ, Никола Езерски и Цв. Стояновъ.

Ожогарени села: 32 изцѣло и 10 отчасти; изгорѣли кжши — 2064; останали безъ покривъ — 13144; изклани и избити — 419.

2. Въ Одринския вилаетъ отъ 19 августъ до 28 октомврий станаха 36 сражения, въ които паднаха 46 четници и много деца и жени.

3. Въ Скопския вилаетъ отъ 1 августъ до 1 ноемврий станаха 15 сражения, въ които паднаха 93 четници.

4. Въ Солунския вилаетъ отъ 1 августъ до 1 ноемврий станаха 38 сражения, отъ които въ Сѣрския окрѣгъ 22 сражения, а въ Солунския окрѣгъ 16. Загинаха 109 четници и много новинни мжже, жени и деца.

Общо въ Македония и Одринско станаха 239 сражения, въ които паднаха 994 четници.

Въ четиритѣ вилаета пострадаха 201 села — бѣха изцѣло или отчасти опожарени 12440 кжши; 4694 души избити, изклани и живи изгорени; 70835 души бѣха обездомени; 30,000 души избѣгаха въ България.

Къмъ края на ноемврий въстанието бѣ временно преустановено, обаче,

борбата не престана.

За слава и честъ на борящия се народъ, духомъ той не отпадна, не хвърли проклетие противъ своитѣ водачи, а ги приюти и запази, въпрѣки преследванията и жестокоститѣ на султанскитѣ власти. Даме Груевъ и другаритѣ му останаха между народа и съ него заедно сподѣляха скърби презъ тежката настѣпила зима. Свободата не дойде, но и борбата продължи безспиръ и съ страшна стихийностъ.

Освободениятъ братъ не остана глухъ на болкитѣ и страданията, които идѣха отъ братската робска земя. Въ войнитѣ отъ 1912 година и 1918 г. той даде хиляди, хиляди жертви и покри съ неувѣхваща слава българското орѣжие въ редъ геройски подвизи изъ македонскитѣ и одринскитѣ поля и планини. Свободата на брата робъ пакъ не дойде; Родината ни бѣ ограбена и разпокѣсана.

25 години се изминаха въ дни на изпитание и тежки преследвания, но най-сетне истината победи. — Ступиха се срамнитѣ окови и зората на свободата огрѣ нашата мила Родина, следъ грандиозния подвигъ на германския Райхъ — 1941 година.

И днесъ, по случай 40 години отъ славната Илинденска епопея, ние доживѣхме този великъ моментъ да манифестираме нашата радостъ за свободата и обединението на българския народъ.

Въ тия сждбоносни времена, времена на тежки изпитания, да изпълнимъ завета на нашия любимъ Царъ Борисъ III — единни, сплотени и съ вѣра въ свѣтли бжднини да сме готови на саможертва за България

Нека всички се сплотимъ около трона на любимия ни Царъ Симеонъ II, достоенъ наследникъ на своя великъ баща.

Всички готови на жертви за запазване на обединена България!

Л. Томовъ

Председател на Илинденската организация

ЕЗЕРО

ождението на Охридъ

ме гласъ зове
итни бръгове,
но?

еличественъ ламти
да полетя,
илъ духа ми в тастно;

аянъ взоръ
лия просторъ

хубостта,
слушамъ пѣсенъта,
ино;

аха да видятъ святъ
ий платъ
цла,
у духъ
мона ти глухъ
та мила;

ни, мечти
еземни красоти
жава,
ия ти бръгъ,
ия ни стѣгъ
развѣва!

Иванъ Вазовъ